N°. 4666

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon Droit.

Dit blad verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5.00; voor de buitensteden, franko p. p. ƒ 6.00.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau van DE TIJD.

MAANDAG 15 SEPTEMBER.

Advertentiën van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentiën wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 13 September.

De Kruiswegstaties in de kerk te Hilversum.

Wij hebben, verleden jaar, met een woord gewag gemaakt van de XIV lijdenstafereelen, door den Heer Antonius Brouwer geschilderd voor de kerk zijner geboorteplaats; met een woord — om dat wij ons voornamen op dat belangrijk kunstwerk met eenige uitvoerigheid terug te komen.

De muurschilderingen zijn aan de orde van den dag. De kerken, die men tegenwoordig binnen Nederland in den echt christelijken stijl ontwerpt, worden er, schier zonder uitzondering, mee versierd; wij zouden haast seggen, mee voltooid. Ook voor de kerken in zoogenaamden antaarstijl, min of meer græko-romeinsch, min of meer renaissance, begint men zich te herinneren, dat de passende beschildering der wandvlakten niet oneigenaardig is. En in de zalen der kunstenaarsmaatschappij te Amsterdam heeft men almede een aanvang gemaakt met het vervaardigen van tafereelen, die, voor die bepaalde plaats ontworpen, met het doel geschilderd zijn om daar, in hun verband, en niet elders te worden genoten. De staties der Hilversumsche kerk behooren, naar de schaal waarop ze zijn uitgevoerd, naar den stijl, die er in heerscht, naar de vaste plaats, die ze blijven innemen, naar het verband, waarin ze staan met het altaarstuk, ja naar de rigting, waarin ze tegen den wand zijn vastgemaakt, hoewel dan niet in ieder opzigt, ...

Wij willen ons het genoegen geven de tafereelen van den Heer Brouwer eens langs te gaan.

De proportie schijnt iets minder dan levensgroot; de stukken zijn in fraaije zwarte lijsten gevat, getopt met het liturgiesch kruisje. Aan de Evangeliezijde beginnende, is het eerste stuk van de reeks nog geplaatst aan gene zijde van het transsept; het 2e bekleedt den noordwestelijken kruishoek en tot aan het 7e volgen de tafereelen elkander geregeld op, en zijn aan de pilasters ... tusschen de vensters. De zeven andere zijn, op ... wijze, over den zuider kerkwand verdeeld.

Ie Statie. Jezus wordt tot den kruisdood veroordeeld. Met den rooden spotmantel bekleed, wordt de Zaligmaker van den lithostros weggesleept. Op een derden grond ziet Pilatus, die zijne handen wascht. Boven de 2 liktoren, die de wacht houden bij den landvoogd, ziet men ... S[enatus]. P[opulus]. Q[ue]. R[omanus]., daar zeer ... geplaatst in het voorportaal van het lijdenshof des koninklijken Martelaars. Met den knaap, die Pilatus het water in het bekken schenkt, en een paar toeschouwers op den voorgrond, regts, bevat dit tafereel 10 figuren.

IIe Statie. Jezus wordt met zijn kruis beladen. De schilder heeft hier het oogenblik voorgesteld, waarin het kruis den Zaligmaker wordt voorgehouden, en Hij het in vurige menschenliefde met uitgestrekte armen aanvaardt. Het stuk telt 9 figuren, waaronder een man te paard, een beul, die het gereedschap als hamer, koorden, nijptang, enz. klaarhoudt, een hoogepriester die met de hand heenwijst naar den lijdensberg. Men zou op dit stuk kunnen aanmerken dat de Zaligmaker het kruis niet tegenover zich heeft, en er dus bezwaarlijk naar grijpen kan.

IIIe Statie. Jezus valt den eersten maal ter aarde. De Zaligmaker stort neder op de eene knie onder den zwaren last des kruises. Het stuk bevat weder ca. 9 figuren waarbij twee oversten der synagoge, een ruiter, twee beulen, eene oude vrouw en een persoon op den achtergrond bij de oude vrouw, die wel een leerling schijnt te zijn.

IVe Statie. Jezus ontmoet zijne H. Moeder. Dit aandoenlijke tafereel is een van de fraaiste. De Zaligmaker ofschoon diep geroerd, schrijdt toch voort. Maria Magdalena, herkenbaar aan haar lange haren, ligt geknield; Joannes komt achter. De overste der synagoge verschijnt hier te paard. Het schijnen twee beulen, die den Zaligmaker geleiden; op den achtergrond ziet men vele krijgsknechten.

Ve Statie. Jezus wordt bijgestaan door Simon van Cyrenen. De kunstenaar stelt hier den Zaligmaker weder als gevallen voor. Het schoone evangelie-tooneel met Simon herkent men niet, ... De Zaligmaker wordt opgebeurd, en men schijnt hem het kruis op nieuw op de schouderen te leggen. Al de tegenwoordigen schijnen met den Heiligen Lijder begaan; maar de man, met de korf gereedschap, vertoont zich weêr.

VIe Statie. Jezus en Veronica, met den zweetdoek. De heer Brouwer heeft het oogenblik gekozen, waarin de Zaligmaker den doek met zijn H. afbeeldsel teruggeeft aan de knielende Veronica. Dit is, voorwaar, voor een christen schilder een der schoonste tafereelen, die hij behandelen kan. Thomas a Kempis zegt, dat Christus, met zijn vinger op den grond schrijvende, toen de schuldige vrouw voor hem gebragt werd, dien de Joden wilden steenigen, den arbeid des s c h r ij v e r s vereerd en gewijd heeft: het was daar de heiliging der Christelijke Letteren, en die heiliging geschiedde door de verkondiging eener heerlijke les van liefde. Met gelijk regt kan men zeggen, dat hier de heiliging plaats had der Beeldende Kunst; het was de inwijding der christelijke s c h i l d e r k u n s t; en die eerste verheven afdruk van het gelaat des Godmenschen werd in het oogenblik des lijdens voor den dag gebragt: dit is der christen kunst, waar het eene voorspiegeling van was, allezins waardig. Opmerkelijk is het niet minder, dat beide reizen eene v r o u w aanleiding gaf tot die inzegening van het kunstvermogen. Het Christendom heeft de vrouw in den rang hersteld, waar zij sedert Adam van vervallen was, en wederkeerig heeft de beschaving, als een vrucht des Christendoms is, aan de vrouw de hoogste verpligting. Wel zien, op dit wondertafereel, de beulen en krijgsknechten alle min of meer verwonderd; maar de schilder had toch, naar onze meening, meer partij van het onderwerp kunnen trekken. Er komt hier ook een ... met een balsemdoos voor, dat men niet al te goed weet te huis te brengen.

VIIe Statie. Jezus valt, ten tweeden maal, ter aarde. In steeds meerdere uitputting valt de Zaligmaker op de beide handen ter aarde. Behalve den hoofdpersoon bevat dit tafereel 8 figuren, waaronder een ruiter.

VIIIe Statie. Jezus spreekt tot de weenende vrouwen. Dit tafereel, waarmede de reeks aan de epistelzijde geopend wordt, is schoon verlicht en er is veel karakteruitdrukking in; de groepen van de vervolgers en de veraersters met hare kinderen zijn kunstig en natuurlijk zamengesteld. Eene vrouw kust deze voeten, die welhaast doorboord zullen worden, om den »vrede" aan de wereld te brengen. In de oversten der synagoge ziet men een mengeling van mismoegen, haat en vrees. De beul is verwonderd, hij was van degenen, »die niet wisten wat zij deden". Het gelaat van den Zaligmaker is vol deernis. »Weent over u zelven en uwe kinderen," zegt Hij. De draperingen in dit stuk zijn bijzonder fraai, misschien zijn er in de handen wel kleine teekenfouten aan te wijzen.

IXe Statie. Jezus valt ten derden male. Ditmaal stelt de kunstenaar, in een wel begrepen klimax, den Zaligmaker voor, plat ter aarde gevallen; een zeer roerend tafereel. De overste zegt dat men het doel van den togt nabij is. Daar zijn hier, behalve den hoofdman, 5 figuren. De vrouwen volgen; men onderscheidt dadelijk Maria en Maria Magdalena. De eerste komt ons wel wat koel van uitdrukking voor.

Xe Statie. Jezus wordt van zijne kleederen beroofd. De Zaligmaker staart op zijn ter aarde liggend kruis. De krijgsknecht, die met de gereedschapskorf nu en dan herkenbaar was in de lijdenstafereelen, houdt den mystieken bitteren wijnbeker gereed, die, onverminderd de spons, door het Evangelie (1) vermeld wordt. Vijf figuren vormen den groep rondom den beroofden en gefolterden Heiland; in den achtergrond worden de twee moordenaars aangevoerd.

XIe Statie. Jezus wordt aan het kruis genageld. De kunstenaar heeft bij dit pijnlijk tooneel de voorstelling gevolgd, die ook in de middeleeuwen reeds was aangenomen; namelijk, dat de Zaligmaker op het kruis werd opgeheven en in den grond geplant. De vrome schilder van Fiesole echter, de Dominikaner pater Angelico doet den Zaligmaker langs een ladder tegen het in den grond geplante kruis opvoeren, en deze wijze van kruisiging schijnt ook reeds ondersteld te worden bij Petrus Comestor en Jacob van Maerlant, in de XIIIe eeuw, daar zij het kruis in vier houten verdeelen, waarvan het onderste een in den grond staand blok was, terwijl de paal, het dwarshout en de titel de drie andere houten uitmaken. Nu schijnt, bij het gereed staan van zoodanig voetstuk, het inplanten van het kruis, met het ligchaam beladen, moeijelijkheden op te leveren, die voorkomen worden, bij eene planting of ineenzetting van het kruis voor de aanhechting. Twee beulen zijn met den Heer bezig. Drie schriftgeleerden op den achtergrond redekavelen, met eene ijzingwekkende kritiek, over den titel Jhesus Nazarenus.... dien zij in beschouwing nemen. Dat is ter linker zijde. Ter regter gaat Maria en roept God, in haar diepe droefheid, aan. Joannes ondersteunt haar. Magdalena, in de radeloosheid der smarte, wijst naar de schrikkelijke gebeurtenis; de *andere* Maria staat er schreijende bij. De gereedschapskorf is thans in gebruik; de dobbelsteenen liggen er naast. Het ongenaaide kleed, de buit der soudenieren, even zoo.

XIIe Statie. *Consummatum est.* Maria, met neêrgevouwen handen, staat bij het kruis; Joannes daarachter. Magdalena ligt aan den voet des kruises, dien zij omhelst. De 3e vrouw ontbreekt niet, noch ook de honderdman. De Joden trekken af. Onder de genen, die in plegtige stilte dit verheven tooneel bijwonen, komen een paar personen voor, wier gelaatstrekken men zegt dat niet ongelijk zijn aan die der edele stichters van deze kruisweg-tafereelen.

XIIIe Statie. De gestorven Heiland, op den schoot zijner Moeder. 't Is een aandoenlijke gedachte — den Zaligmaker, afgenomen van het Kruis, dien Moeder terug te geven, die hem in den stal van Bethlehem den Wijzen ter aanbidding heeft geboden. Hier draagt zij dat doode ligchaam, dien »Nood Gods" aan den Vader op. Magdalena buigt het voorhoofd op de wreed doorboorde hand, die haar van de zonden ontbonden, haar gezegend heeft en getroost door de opwekking van Lazarus. Joannes en de beide andere mannen staren in diepe weemoed op hunne half volbragte taak.

XIVe Statie. Jezus wordt in het graf gelegd. Men ziet in de verte Kalvarië. Maria staat het H. ligchaam ter zijde, dat door Joseph van Arimathea en Nicodemus gedragen wordt. Joannes vindt zijne plaats naast Maria; Magdalena, de diep verslagene, staat achterwaards en sluit den optogt.

Op eene gelukkige wijze vindt deze keten van lijdenstafereelen haar slot in de schilderij boven het hoofdaltaar: voorstellende »de Verrijzenis". Een gelukkige, glorierijke ommekeer! De schilder heeft de verdienste van u niet alleen langs een leiddraad van edele groepen tot aan het graf van Christus gevoerd te hebben, maar de toon waarin de laatste tafereelen geschilderd zijn, sluit zich, in zijn toenemende somberheid, steeds aan bij uwe gemoedsstemming. Over het geheel wisselt zich, door de opvatting van den heer Brouwer, het gevoel, dat ons bij de verschillende tafereelen vervult, op eene æsthetiesch harmonische wijze af, bij het volbrengen van de bedevaart langs deze staties.

De heer Brouwer heeft een hoogst belangrijk kunstwerk, met onverpoosden ijver, met de geestdrift der godsvrucht en van den kunstzin beide, tot groote voldoening der kunstbeschermers, die hem de studiën in het monumentale Duitschland toegankelijk maakten en van den pastoor van Hilversum, den Wel Eerw. heer H. J. Smidt, ten einde gebragt. Deze XIV in grootschen stijl uitgevoerde tafereelen kunnen voorzeker wedijveren met elke onderneming van eenigen omvang, die in de nieuwere tijden door onze nederlandsche schilders op het gebied der historie aanvaard is.

Vormen wij den wensch, dat de heer Brouwer, die voor eenigen tijd ter zijner oefening naar Antwerpen is vertrokken, aanleiding moge vinden om zijne talenten voortdurend aan de hoogere kunstgenres in zijn vaderland ten offer te brengen.

(1) Mattheus en Markus.

[...]ten een ure is de gewone vergadering der [...]neraal, zittingjaar 1861/62 uit naam des Ko[...] door den minister van Binnenlandsche Zaken [...]ten. In de toespraak werd, onder dankbetuiging voor den zorg en den ijver der beide Kamers, herinnerd dat groote maatregelen, sedert jaren aanhangig, eindelijk in deze zitting volbragt zijn, zoo als de regeling van den raad van State en van het kollatieregt, de opheffing der slavernij in West-Indië en het tarief. Verder werd de hoop uitgedrukt dat vele andere in de aanstaande vergadering voltooid zullen worden.

Bij de Tweede Kamer zijn aanhangig gebleven de volgende wetsontwerpen, die in het volgende zittingjaar op nieuw moeten worden aangeboden, als:

1° Overdragt der tienden van het kroon- aan het staatsdomein, enz. Beheer der kroondomeinen.

2° Afkoopbaarstelling der tienden.

3° Regeling van de pensioenen der protestantsche predikanten en van hunne weduwen.

4° Regeling van het middelbaar onderwijs.

5° Ontbinding der gemeente Heemstede.

6° Regeling van het geneeskundig staatstoezigt enz.

7° Regeling van het regtsgebied der regterlijke collegiën enz.

8° Kanaal door Holland op zijn smalst en verbetering van den waterweg van Rotterdam naar zee.

9° Kultuur-ondernemingen in Nederlandsch-Indië.

10° Onteigening van perceelen ten behoeve van den spoorweg van Roermond naar Venlo.

11° Onteigening van perceelen ten behoeve van den spoorweg van Tilburg naar Boxtel.

Het rapport van de kommissie van enquête over de zaken der Marine is nog niet uitgebragt en wordt in het volgend zittingjaar verwacht.

Volgens het *N. D. v. 's Hage* zal binnen kort te Brussel door de buitenlandsche mogendheden de konferentie over den afkoop van den Scheldetol geopend worden en zal men deze zaak tot eene beslissing brengen. Volgens hetzelfde blad keert de heer van Bosse binnen kort naar Parijs terug, om andermaal pogingen aan te wenden, dat de fransche regering geneigd mogt worden bevonden zoodanige onderhandelingen op bepaalde grondslagen te openen.

Z. M. heeft benoemd tot ridder der orde van den Nederl. Leeuw, D. de Graaf van Polsbroek.

HOORN, 11 Sept. Op de markt alhier werden aangevoerd 209 stapels Kaas, wegende 48,137 Ned. ℔. Prijs: kleine Gras *f* 27.50, *f* 26 en *f* 22.

GOUDA, 11 Sept. De veemarkt van heden met goeden aanvoer; de prijzen vlug. Vette schapen en lammeren mede vlug. Magere varkens en biggen iets trager.

Kaas, 70 partijen aangevoerd: *f* 17 a *f* 22 per 50 Ned. ℔.

Goboter *f* 1.08 a *f* 1.18; Weiboter *f* 0.78 a *f* 0.98 per Ned. ℔.

WORMERVEER, 10 Sept. Ter kaasmarkt van heden waren aangevoerd 38 stapels; de hoogste prijzen waren *f* 26½ voor kleine en *f* 26½ voor middelbare, per 50 Ned. ℔.

De telegraaf meldt heden het volgende:

PARIJS, 12 Sept. De *Patrie* hecht haar goedkeuring aan een amnestie, daar toch geheel Italië haar verlangt.

De *Presse* verzekert, dat prinses Napoleon naar Turijn zal gaan, ter bijwoning van de voltrekking van het huwelijk van haar zuster. Prins Napoleon zou haar tot Genua vergezellen en van daar zijn reis naar Egypte voortzetten.

MARSEILLE, 12 Sept. Er zijn alhier tijdingen ontvangen uit Napels van 9 dezer. Daaruit blijkt dat er op nieuw een aantal Kamorristen, die vermomd waren als priesters of als pelgrims, gearresteerd zijn. Een zekere bisschop, een Engelschman, die beschuldigd werd van roof, is even als graaf Christen tot tien jaren dwangarbeid veroordeeld. De heer Caputo, bisschop van Ariano groot-aalmoezenier des konings van Italië, is overleden.

De prelaat Tipaldi heeft als vertegenwoordiger van den kardinaal-aartsbisschop, bij Caputo, vóór zijn overlijden aangedrongen op eene herroeping zijner gezegden aangaande Rome, doch de stervende heeft geweigerd. Den 10 dezer zou zijne plegtige ter aardebestelling plaats hebben. De hooge geestelijkheid heeft geweigerd daarbij tegenwoordig te zijn. Het jaarlijksche militaire feest op 8 September is opgegeven. De opgewondenheid omtrent de zaak van Garibaldi was aan het afnemen sedert men zich overtuigd hield dat eene amnestie zou uitgevaardigd worden.

LONDEN, 13 Sept. De *Morning Post* zegt dat de mazzinistische partij dreigt [...] van Orsini te herhalen, dat de autoriteiten in Frankrijk en Engeland gewaarschuwd zijn en een wakend oog houden, en dat de engelsche regering, krachtens de nieuwe wet, de misdaad niet alleen straffen, maar ook voorkomen kan.

ALEXANDRIË, 1[.] Sept. Volgens de jongste berigten uit Syrië is de vrede in den Haoran hersteld. In Kestrowan waren de arbeiders weggejaagd, die de goeverneur van den Libanon, Daoud Pacha, had gezonden om eenen weg aan te leggen. De kommissaris der Porte had daarvoor eene geldboete als schadevergoeding geëischt en tot het betalen daarvan tien dagen tijd gegeven.

TURIJN, Sept. De gisteren ter parijsche beurze verspreide geruchten zijn ten eenemale ongegrond. De gezondheidstoestand van Garibaldi wordt beter.

ROME, 12 Sept. Pater Stellardi, aalmoezenier van Koning Viktor Emmanuel, is hier aangekomen, als overbrenger van een brief, door prinses Maria Pia aan den Paus, haren gevader, geschreven en waarin zij hem kennis geeft van hare aanstaande verbintenis met den Koning van Portugal.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 11 September. Het gerucht dat de heer Ratazzi alhier, na de gevangeneming van Garibaldi op de ontruiming van Rome zou hebben aangedrongen, wordt herhaald. Men voegt er nu echter bij dat de Keizer den heer Ratazzi zou hebben laten weten dat hij zich te Biarritz ophield voor zijn pleizier, en aldaar zoo min mogelijk met de italiaansche aangelegenheden wenschte lastig gevallen te worden. Men schrijft nu aan den heer Ratazzi het voornemen toe om, bij 's Keizers terugkomst te Parijs, zijn eisch nog eens te herhalen, en, mogt hij ook dan weder een onvoldoend antwoord erlangen, zijn ontslag te vragen. Voorts meent men dat de verdaging der bijeenkomst van het italiaansch Parlement, dat nu, naar algemeen verzekerd wordt, niet voor 1 November vergaderen zal, een gevolg is der vruchtelooze pogingen van de turijnsche regering.

— De turijnsche berigtgever van den *Constitutionnel* zegt in een schrijven van den 8sten dezer dat de abt Stellardi, 's Konings aalmoezenier, twee dagen geleden naar Rome vertrokken is. Hij brengt aan den heiligen Vader een eigenhandig schrijven van Zijner heiligheids petekind, de prinses Pia, houdende aankondiging van hare aanstaande huwelijksverbindtenis met den Koning van Portugal.

Het blad voegt er bij dat de abt Stellardi insgelijks belast is met het overbrengen van een partikulieren brief van Viktor Emmanuel aan den Paus; en dat in zekere kringen aan die reis, veel politiek gewigt gehecht wordt.

— Er loopt heden een gerucht, dat echter nog bevestiging behoeft, namelijk dat in den ministerraad van van Turijn besloten zou zijn, om Garibaldi eenvoudig als ieder gewoon beklaagde voor het hof van assises te Reggio teregt te stellen. Hem zou alzoo eene plaats worden aangewezen op dezelfde bank der beschuldigden, waarop zoo menige beurzensnijder, dief of moordenaar vóór hem plaats nam.

ENGELAND.

LONDEN, 11 Sept. Bijna al de bladen houden zich met de jongste tijdingen uit Amerika bezig. De meesten zien in den tweeden veldslag bij Bulls Run een bewijs van de onmagt der Noordelijken, en zelfs de organen die vroeger de beginselen der Zuidelijken hevig hebben aangevallen, zijn thans van gevoelen, dat het tijd wordt aan dien bloedigen strijd een einde te maken, door eene scheiding te bewerkstelligen.

— De *New-York Times* van den 30n Augustus bevat eene dépêche, waarin gezegd wordt, dat het gevecht op den 29n ten gunste van de Noordelijken is uitgevallen. De generaals Burnside en Pope hadden zich met goed gevolg door de vijandelijke troepen heen geslagen naar Manassas en zich met het leger in Virginia onder generaal M'Clellan vereenigd. Er had een hevig gevecht plaats gehad, waarbij de Zuidelijken naar de Bulls Run bergen waren teruggeslagen en aan beide zijden veel dooden waren gevallen. Men twijfelt echter aan de echtheid van dit berigt, dat door niets bevestigd wordt.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 11 Sept. De zitting van het Huis der Afgevaardigden is heden geopend met eene verklaring en toelichting van den minister von der Heydt, namens de regering, betreffende het budget van oorlog. De noodzakelijkheid van eene reorganizatie kort zamenvattende betoogt de minister dat de regering nooit bedoeld heeft een provisionelen toestand te vormen, maar dat zij naar rijp beraad en een langdurig onderzoek tot de overtuiging gekomen was dat het ingediend ontwerp in de behoefte des lands voorzag en de regering daardoor haar pligt jegens het land heeft vervuld.

Vroeger was het wetsontwerp alleen achterwege gebleven wegens den korten duur der zitting. Wat de geldmiddelen voor de voorgestelde reorganizatie betreft, hierin kon uit de tegenwoordige inkomsten worden voorzien, en de regering zou er ook niets tegen hebben, wanneer enkele posten van de voorgedragen begrooting als buitengewoon werden toegestaan. Wat betreft de meerdere uitgaven die in 1862 gedaan zijn, moest de minister bekennen dat daarvoor de goedkeuring der Kamer noodig was, maar de regering durfde zich met hare toestemming vleijen, vermits die uitgaven onvermijdelijk waren.

Verder gaf de minister te kennen dat een budget onmogelijk zou worden indien het rapport der kommissie werd aangenomen. De regering erkent, zeide hij, wel het regt der vertegenwoordiging om uitgaven toe te staan of te weigeren, maar daar zij al het mogelijke heeft gedaan om de oplossing der kwestie te vergemakkelijken, werpt zij de verantwoording voor de gevolgen daarvan geheel van zich af.

Ruim 50 leden hebben zich onmiddellijk doen inschrijven om over deze aangelegenheid het woord te voeren. De eerste spreker was de heer von Sybel. Hij protesteerde tegen de laatste woorden van den minister en gaf te kennen dat geheel Pruissen die uitdrukking met droefheid zou vernemen. Na hem hebben ook de bekende fratie-aanvoerders Waldeck en Birchow het woord gevoerd. Laatstgenoemde zeide o. a. dat het bestaande konflikt niet uit den weg te ruimen was dan door aftreding van het ministerie of eene ontbinding der Kamers. Beide sprekers werden zeer toegejuicht.

Naast de budget-aangelegenheid houden de dagbladen zich grootendeels bezig met de bestaande kwestie tusschen Pruissen en Oostenrijk, die door het fransche handelstraktaat zeer op den voorgrond is getreden. Terwijl het pruissische goevernement de tolverbondstaten tracht over te halen tot aanneming van dit handelsverdrag, maar daarin bij de beijersche, wurtembergsche, en andere regeringen niet schijnt te zullen slagen, wordt het denkbeeld eener nadere aaneensluiting der zuiver duitsche staten onder leiding van Pruissen en met uitsluiting van Oostenrijk zoo zijdelings als regtstreeks met nadruk aanbevolen.

Oostenrijk laat intusschen geene gelegenheid voorbijgaan, om zich over dat streven van Pruissen te verklaren. Zoo heeft, naar men verneemt, Keizer Frans Jozef voor eenige dagen aan de deputatie van regtsgeleerden, welke uit geheel Duitschland te Weenen waren zamengekomen, om gezamenlijk punten betreffende [...] onder anderen het volgende toegevoegd: »Ik ben, wel is waar, in de eerste plaats Oostenrijker, maar ik ben ook Duitscher; en, ik verlang innige vereeniging van mijn rijk met de andere duitsche landen."

Ook de *Donau Zeitung*, een half-officiëel blad van het oostenrijksche goevernement, betoogde dezer dagen opzettelijk, dat Oostenrijk zijne belangen niet van die des Bonds mogt scheiden of laten scheiden. »Oostenrijk en Duitschland, zegt dat blad, maken te zamen een groot en sterk geheel uit, maar zijn ieder op zich zelf onvolledig. Zij staan en vallen te zamen; en het besef van dit verband is zoo oud als Duitschland zelf."

— In de gisteren gehouden zitting der katholieke vereeniging te Aken is door prof. Thelssing van Warendorf het voorstel gedaan tot de stichting van een vrije katholieke hoogeschool in Duitschland, welk voorstel zeer door prof. Möller van Leuven werd ondersteund. Laatstgenoemde stelde voor om eene kommissie van vijf leden te benoemen, ten einde in onderhandeling te treden met de bisschoppen en de verschillende regeringen over de plaats, waar men die hoogeschool het best zal kunnen vestigen, en 3000 th., uit vrijwillige bijdragen, dadelijk beschikbaar te stellen voor de voorloopige werkzaamheden. Deze hoogeschool zou geheel ingerigt worden als die van Leuven. Men zegt dat dit plan bij den hoogen adel van Rijnland en Westfalen veel ondersteuning vindt.

Een ander lid, de vrijheer von Andlau, sprak over het bevoorregten van protestantsche professoren aan de hoogescholen, en stelde voor, om een fonds op te rigten voor Katholieke privaat-docenten, ten einde hen aan te moedigen om, ook zonder vooruitzigt op bevordering, hunne taak met ijver te vervullen. Spreker zeide dat de Katholiek in den regel eene kwalijk geplaatste bescheidenheid bezat. Dat moest niet zijn. De Katholiek moest het zich tot eene eer rekenen voor zijne meening uit te komen; vooral op het gebied der wetenschap was dit van het grootste belang.

ITALIË.

TURIJN, 10 Sept. Aangaande de vervolging van Garibaldi is, naar men verneemt, nog geen besluit genomen. In den ministerraad van den 6n was met 5 tegen 4 stemmen besloten, hem voor den senaat te doen teregtstaan; den 7n echter werd de zaak op nieuw behandeld en met 7 tegen 1 stem besloten, hem te amnestiëren, doch voor de gewone regtbank te dagvaarden.

BELGIË.

BRUSSEL, 11 Sept. Het nederlandsche taalkongres te Brugge heeft gisteren zijne derde en laatste vergadering gehouden. Daarbij werd inzonderheid gehandeld over de eenheid van spelling tusschen het nederduitsch en het vlaamsch. Onderscheidene sprekers voerden voor en tegen de invoering dezer eenheid het woord. Eene eigenlijke beslissing werd echter niet genomen. Voorts werd door den heer Delcroix voorlezing gedaan van drie in het nederduitsch geschreven koninklijke besluiten, houdende benoeming van de heeren Nikolaas Beets, professor Jonckbloet en J. J. L. ten Kate, tot ridders der Leopolds-orde.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		12 SEPT.	4½ u.	gebl.
Amsterdam, Thesaurie	3½ pCt.	85¼ a		
Nederl. Bank	4 »			
Nederl., Werkel. Schuld	2½ »	64½		
Dito Dito	3 »	76⅝	76 11/16	
Dito Dito	4 »	99 13/16		
Oost-Ind. Leening	4 »	99½		
Amortisatie-Syndikaat	3½ »	93½		
Handelmaats. op rescontre	»	137⅛	137¼	137⅛
Dito à kontant	4½ »			
Dito Leening 1858	4 »			
Aand. Holl. Spoorweg	»	91½		
Leening idem	4½ »			
Rijn dito	4½ »			
Dito 2de Leening	4½ »			
België, Cert. Adm. Belg. Bk.	2½ »			
Dito bij *Rothschild*	2½ »	54¾		
Frankrijk, Certifikaten	3 »			
Spanje, Obligatiën	2 »	44¼		
Dito	3 »	54		
Dito Binnenlandsch	3 »	48⅜	48 7/16	48⅜
Amortisable-Schuld.		19½		
Bewijzen Coupons.				
Portugal, Obligatiën	3 »	45½	45 9/16	
Dito 1856/1859	3 »	45	45⅛	45
Dito Uitgestelde.				
Rusland, Obl bij *Hope* & C°.	5 »	101⅞		
Dito dito 1828/29	5 »	100¾	100⅞	100¾
Certif. dito 1831/33	5 »	82⅝		
Dito dito 1840	4 »	74½		
Dito Orig. 2e, 3e en 4e Leen.	4 »	74½		
Dito dito 5e	4 »			
Dito 5de Serie	5 »	82 3/16	82¼	
Dito 1855, 6de Serie	5 »	90¼	90 5/16	90¼
Dito Adm. te Hamburg	5 »	81⅝		
Dito te Londen	5 »			
Dito dito	4½ »	89		
Dito dito	3 »	58¼		
Dito bij *Hope* 1860	4½ »	89⅝	89 11/16	
Dito Leening 1862	5 »	90 3/16		
[illegible]				
Certifikaten van dito	6 »	53½		
Spoorweg-Aktien	5 »	191½	191¾	191½
Hypotheek	4 »	75⅞		
Polen, Aandeelen 1835 fl. 500	f			
Obligatiën	4 pCt.			
Pruissen, Obligatiën	4½ »			
Dito 1859	5 »			
Aandeelen 1854	3½ »			
Oostenrijk, Obl bij *Goll* & C°.	5 »			
Dito dito	4 »			
Dito Metalliek	5 »	51¾	51⅞	51¾
Dito [illegible]	2½ »	26 9/16		
Dito Rente Amst.	5 »	74⅛	74	
Dito Nationale 1854	5 »	60¾	60⅞	60¾
Weener Bank-Aktien	f	728		
Dito Aand. fl. 250, 1839	»	314	315	
Dito dito » 250, 1854	4 pCt.	214	215	
Fr. Oost. Spw. Obl. bij *Hope*	3 »	127¼	127½	
Beijeren, Spoorw. Aandeelen.				
Napels, Cert. bij *Lam.* & *B.*	5 »			
Dito bij *Rothschild*	5 »			
Denemarken, Oblig. te Londen	3 »			
Braz. Geldl. 1824 van £ 100	5 »	99½		
Dito 1839 » £ 100	5 »			
Dito 1843 » £ 100	5 »			
Dito 1852/1860	4½ »			
Sardinië	5 »			
Peru, Geldleening 1854	4½ »			
Dito Fransche	4½ »			
Ecuador, Oblig. 1855	1 »			
Venezuela, Obligatiën	3 »	26⅛	26 3/16	26 3/16
Dito	1½ »	12⅞	12 15/16	12⅞
Grenada, Obligatiën	4½ »			
Dito Uitgestelde	1½ »			
Mexiko, Obligatiën	3 »	30	30⅛	30⅛
Nrd-Amer. Ph. *Hope* & C°. Lr. A.	f			
Dito dito	B. »			
Dito bij *Rothschild*	6 pCt.			
Illinois Spoorweg-Aandeelen.				
Dito Oblig. Constr. Bons.	7 »	79¼		
Galvest. Spoorweg Oblig.	8 »			
Louisiana	5 »			
Griekenland, Obl. geldl. 1825	5 »	7⅝	7¾	

Loten 1860 428, 29; 4 pCt. Holl. Spoor 96⅛; Rijnshares —; 4 pCt Russ. Spoor —; Poolsche Spoorweg-Oblig. —; 2 pCt. Gren. 25¾, Gest. 9¾; 1 pCt. Gest. 5 9/16, ¼; Galveston stellen —; Italië —; 4 pCt Napels 48.

Bij weinig affaire waren de meeste fondsen onveranderd van prijs.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt. Prolongatie 3 pCt., Diskonto 3½ pCt.

VOORLOOPIG BERIGT DER BEURS van 13 September tot 3½ ure.

Nederl. Werkel. Schuld à 2½ pc. 64¼, Aand. Handel-Maatsch. 137¼, Spanje, Binnenl. 3 pc. ——, Rusl., Obl. bij Hope en C° 5 pc. 102¾, Cert. 1855, 6de serie 5 pc. —, Oostenrijk, Met. 5 pc. 51⅞, dito 2½ pc. 26 9/16, dito Rente Amst. 5 pc. 74⅛, dito Nationale 1854 5 pc. 60 13/16.

Wisselkoers.

2/m. Parijs	f 55⅝	2/m. Livorno	f 46
Zigt »	» 56	2/m. Napels	» 77¾
2/m. Bordeaux	» 55⅝	3/m. Petersburg	» 168
½/m. »	» 55¾	6/w. Weenen	» 90
3/m. Madrid	» 239	» Augsburg	» 98½
» Cadix	» 238	» Frankfort	» 98½
» Sevilië	» 236	2/m. Hamburg	» 34 15/16
» Bilbao	» 236	Zigt »	» 35⅛
» Lissabon	» 41¾	2/m. Londen	» 11.68¾
» Porto	» 41¼	Zigt »	» 11.73¾
2/m. Genua	» 46	Rotterdam	⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 12 Sept. België 2½ pc. 55.75g. 4½ pc. 99.50 Metal. 54.75g Nation. 63.87½; Spanje 2 pc. 43.75g, 3 pc 48.25p.

PARIJS, 12 Sept. 3 pc. Rente 69.45; 4½ pc. id. 96 25, Fr.-Oost. Spoorw. 476 —; Credit mobilier 932, 3 pc. Spanje 48¼, 2 pc. id. —; Russ. Spoorweg 406; Romeinsche Leening —.

MADRID, 11 Sept. 3 pc. Spanje 50 20, 2 pc. id. 45 —.

LONDEN, 12 Sept. Consols 93⅝; 3 pc. Mexiko 31¼; 4½ pc. Peru —; 3 pc. id. —; 4½ pc. doll. bonds —, 3¾ pc. Grenada —; 2 pc. Nieuwe Grenada —; id. uitgest —; 3 pc. Venezuela 27¼, 1 pc. id. —, 3 pc. Portugal 46⅛, 3 pc. Spanje —. 2 pc. id. 44¼; Cert. Coup. 9¼; Amortisable 19½; 4½ pc. Russen 90½ 5 pc. id. 96 . 5 pc. id. 1862 94; 2½ pc. Holland 65⅜; 4 pc. id. 9102½ Illinois Shares —; id. C. B. 7 pc. Oblig. —; 5 pc. Sardinië —; Ecuador 84, 5 pc. Grieken —.

WEENEN, 12 Sept. 5 pc. Metaliek 71.80; Dito Nationale 83.20; Bank-Aktien 794; Noord-Baan-akt. —; Credit Anstalt 216, Oost.-Fr. Spoorweg 242; Nieuwe Lombard. 281.

BERLIJN, 12 Sept. 5 pc. Metal. 56⅛, Dito Nation. 65¾, Stiegl. [illegible] Dito [illegible] id. 96⅝, 5 pc. Russen 1862 92, 3 pc. Nieuwe dito 50[illegible] 4½ pc. Pruissen 102.

HAMBURG, 12 Sept. 3 pc. Mexiko 30, 3 pc. Rusland 56½, 3 pc. Spanje 45¼, 2 pc. id. 42¼, Vereinsb. 101⅞, Noord-Duits. Bank 98¼.

FRANKFORT, 12 Sept. 5 pc. Metall. 54¾, Nation. 63⅝, 3 pc. Spanje 48⅜, 2 pc. id. 44¼.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 12 Sept.

Tarwe in een doen: 130 ℔ b. Poolsche f 360; Hong. f 312 per 2400 k°.

Rogge dadelijk onveranderd: 120 ℔ Petrsburger f 220; 118 ℔ dito f 214; 125/26 ℔ Pruissische f 230/233; 120 ℔ Taganrog f 210; 120 ℔ Berdeansky f 210; op levering iets hooger: in Okt. f 197; Mei f 195, 196.

Garst, Haver en Boekweit zonder handel.

Op 9 vaten Olie te leveren in April ek. 83½, Okt. 81½, Nov. 82 &. *Raapolie* op 6/w. f 48¼; Vliegend f 47; Mei f 47¼; Okt., f 46¾; Nov. f 47; Dec. f 47¼. *Lijnolie* op 6/w. f 46; Vliegend f 44¾; Okt. f 44¼; Nov. f 43 a ¼; Dec. f 42. *Hennepolie* op 6/w. f 47¼; Vliegend f 46. *Raapkoeken* per 1000 stuks f 86 a 92. *Lijnkoeken* per 100 stuks f 11½ a 14½.

SCHIEDAM, 12 Sept. Gerst verkocht: 128/29 ℔ Libua f 192 kont. — Moutwijn f 14.25; Jenever f 19.75. Amst. Proef f 21 —; per Ned. vat zonder fust, zonder de belasting. Spoeling f 0 80 per ketel.

MIDDELBURG, 11 Sept. Zeeuwsche Tarwe gewas 1861, f 12.— a f 11.75, mindere soorten naar rato puike Walchersche Tarwe gewas 1861 f 12.50, f 12.25; mindere f 12.—; dito gewas 1860 werd voor f 10.75 de mud verlaten; nieuwe dito voor de zaai f 11.— a f 10.50 naar kwaliteit. — Jarige Zeeuwsche Rogge f 8.—; puike nieuwe dito voor de zaai f 8.—, Bakrogge hield men op f 7.50 doch meer dan f 7. — a f 7.50 kon die niet opbrengen. — Nieuwe Wintergarst puike f 5.50, voorts f 5.30 a f 5.— naar kwaliteit nieuwe Zomergarst werd aan f 5.50 verkocht. — Walchersche Witteboonen werden aan f 12.— geveild zonder koopers. Nieuwe dito Bruineboonen [illegible] a f 10.50 de mud, dito Paardeboonen f 6.25 a f 6.76 verkocht; dito Zeeuwsche [illegible] f 6.75. — Dito nieuwe Groene Erwten f 8.50, f 8.25 en f 8.— naar deugd. — Koolzaad puike Walchersche bragt f 14.75 a f 14 — op — Raapolie f 48.—; Patentolie f 50.—; Lijnolie f 49. — per vat op 6 weken, op kt. f 1 lager.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 12 Sept. Pettersson, Adèle, Santos
HELVOET, 12 Sep. Osprey, (st.), Hartlepool.
BRIELLE, 12 Sept. Cologne, (st.), Londen.

UITGEZEILD.

TEXEL, 12 Sept. Margot, (st.), Londen.
HELVOET, 12 Sept. Pelican, (st.), Liverpool.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 13 September, in lading naar:

Urdingen	J. de Man, Elise
Dusseldorp en Duisburg,	J. H. W. van Boven, Niederrhein N°. 2.
Keulen.	G. W. Scholten, Cöln N°. 3.
Mannheim.	M. Buchner, Harmonie.
Wezel.	H. B. Henke, Goede gunst.

PRIJS-COURANT DER WIJNEN VAN J. B. L. PICENI,
BIJ HET ANKER EN DE FLESCH.
STERKEN DRANK, LIKEUREN, ENGELSCHE EN BEIJERSCHE BIEREN ENZ.
hieronder vermeld, te bekomen in den kelder op de hoek Kolk en N. Z. Voorburgwal, Wijk 4 en 361.

Lands- en Stads-Imposten zijn in de Prijzen begrepen.

ALLES TEGEN CONTANTE BETALING ZONDER KORTING.

ROODE BORDEAUX WIJNEN.

	per Ank.	per Flesch
*Medoc zwartlak	f 24	f 0.60
* „ groenlak	- 26	- 0.65
* „ roodlak	- 28	- 0.70
* „ St. Estèphe	- 32	- 0.80
* „ d°	- 34	- 0.85
* „ premier d°.	- 36	- 0.90
*St. Julien	- 38	- 0.95
*Lynch Pauillac et Labarde	- 42	- 1.05
*Pommier Agassac	- 46	- 1.15
Villeneuve de Cantemerle	- 48	- 1.20
Château des 3 Moulins etc.	- 52	- 1.30
Beychevelle à St. Julien	- 60	- 1.50
Château Laffitte	- 84	- 2.10
„ Cantenac	- 86	- 2.15
„ Margaux	- 120	- 3.00
Cornas	- 42	- 1.05

BOURGOGNE WIJNEN.

	per Ank.	per Flesch
Beaune	f 52	f 1.[illegible]
Pommard	- 72	- 1.80
Volnay	- 76	- 1.90

	per Ank.	per Flesch
Nuits	f 90	f 2.25
Chambertin	- 104	- 2.60
*Witte Wijn A.	- 24	- 0.60
* „ „ B.	- 32	- 0.80
* „ Bergerac	- 50	- 1.25
* „ Sauterne	- 44	- 1.10
* „ Musc. Frontignan	- 56	- 1.40
Champagne Mouss. 1re qté	- 100	- 2.50
„ „ qté Supe blanc	- 110	- 2.75
„ „ „	- 120	- 3.00
*Port à Port vieux	- 90	- 2.25
* „ „	- 100	- 2.50
*Xeres of sherry	- 50	- 1.25
* „	- 58	- 1.45
*Madera A.	- 48	- 1.20
* „ B.	- 52	- 1.30
*Dry Madera C.	- 64	- 1.60
* „ „ D.	- 72	- 1.80
* „ „ [illegible]	- 92	- 2.30
*Spaansche Wijn	- 52	- 1.30
* „ „	- 60	- 1.50

	per Ank.	per Flesch
*Malaga 1te qté	f 48	f 1.20
„ „	- 60	- 1.50
KRUIDEWIJN.	- 40	1.00
Moselwijn	- 36	- 0.90
Bodenheimer Rhijnwijn	- 32	- 0.80
Laubenheimer „	- 32	- 0.80
* 1851 „	- 36	- 0.90
*Niersteiner „	- 40	- 1.00
*Rudesheimer Rhijnwijn	- 44	- 1.10
Scharlachberger „	- 44	- 1.10
Marcobrunr. en Hochheimr.	- 58	- 1.45
Liebfraumilch	- 64	- 1.60
Geisenheimer	- 64	- 1.60
Rauenthr. Bergwijn	- 84	- 2.10
Rudeshr. „	- 84	- 2.10
Johannesberger	- 160	- 4.00
Steinberger Cabinetwijn	- 200	- 5.00
*Cognac Brandewijn A.	- 52	- 1.30
* „ „ B	- 60	- 1.50
* „ „ oude C.	- 64	- 1.60
* „ „ heel „ D	- 100	- 2.50
*Witte Fransche Bwijn A.	- 30	- 0.75

	per Ank.	per Flesch
*Wit Barcelona Bwijn B.	f 34	f 0.85
* „ „ „ C.	- 36	- 0.90
*Voorloop van „ of 3/6	- 80	- 2.00
*Jam. Rum en O. I. Arac	f 120. 130. 140	
*Sir. de Punsch van Rum	f 48	f 1.20
* „ „ „ „	- 52	- 1.30
* „ „ „ „	- 56	- 1.40
* „ „ „ „	- 60	- 1.50
*Slemp Siroop	—	- 1.50
*MEE	—	- 0.60
*Limonade	—	- 0.90
*Extr. d'Absint Suisse	—	- 2.15
*Kirschenwasser	—	- 2.40
Supe. fijn Genua Olie	—	- 1.40
Bordeaux Azijn	- 10	- 0.25
„	- 8	- 0.20
Wijn Azijn	- 6	- 0.15
*Beste Genever	- 22	- 0.55
*Nieuwe Bessen	- 24	- 0.60
*Citroenbitter	- 26	- 0.65
*Maag Elixer beste kwalt.	—	- 0.90
Bisschop Essenz, 't flesje		- 0.30

ENGELSCHE BIEREN.

	per Ank.	per Flesch
*Schotsch Ale	f 24	f 0.60
Browpstout	- 22	- 0.55
Lond. Porter	- 20	- 0.50
*Beijers bier	- 12	- 0.30

FIJNE FRANSCHE LIKEUREN.

*Double Anisette Rouge et Blanc, Curaçao, Persiko, Eau d'Or, Eau d'Argent, Parft Amour, Crême de Vanille, Cr. de Rose, Cr. de Noyaux, f 1.50, 1.60, 1.70.

Cr. de Kirsch, extra Lekker f 1.60 p. Fl.

DOUBLE LIKEUREN.

*Persico, Curaçao, Anisette, Framboisen, Pepermunt, Nagelen, Guldewater, etc. à f 1.20 per Flesch en f 1.30. „ „ 1.40 „ „

ORDINAIRE LIKEUREN.

*Witte en Roode Schillen, Anijs, Lawas, Carrewij, Borstwater à 70 cts. per Flesch. Cardemon à 80.

BEMERKINGEN. Het bovenstaande alles verimpost en gebotteld op Flesschen zijnde, zoo kan het verlangde direkt *franco* aan huis bezorgd worden. Voor buiten Amsterdam zijn de Prijzen f 4 per anker minder, vrij aan boord. (NB de Flesschen worden tegen 5 Cents per stuk Empart berekend, en ook weder in betaling aangenomen.)

Per anker op ½ Fl. met 5% verhooging. — De met * vermelde artikelen zijn ook bij enkele halve Flesschen voor de juiste helft verkrijgbaar.

Alle verdere onkosten van Brievenporten, Vracht van Retourzendingen van Manden en Flesschen etc., komen ten laste van Committenten, welke tevens herinnerd worden dat de betaling Contant geschieden moet, of dat de schippers etc. de gelden de eerstvolgende reis mede brengen, zoo het niet betaald is bij het ontvangen aan boord, hetwelk het verkieslijkst is.

PS. De Kelders zijn open van des morgens 7 tot des Avonds 11 uren. *Voor en na* dien tijd vervoege men zich aan het Woonhuis en Slijterij boven den kelder, N°. 47, alwaar de Prijscourant *gratis* te bekomen is.

Daar de Schippers, enz. de commissien soms wel wat laat bezorgen, zoo wordt men verzocht vooraf per post te schrijven, opdat de Effectuatie geregeld plaats kan hebben.

AMSTERDAM, September 1862. Get. J. B. L. PICENI. (374)

AANBESTEDING.

Het Parochiaal Kerkbestuur van den Burg op het Eiland *Texel*, Bisdom van Haarlem, is voornemens onder nadere goedkeuring, op Donderdag den 25 September 1862, des voormiddags ten 12 ure in het Logement de *Vergulde Zwaan* bij T. LOGMAN, aan den Burg op Texel, in het openbaar aan te besteden:

Het Bouwen van eene Nieuwe Kerk met Toren.

De Bestekken liggen ter lezing aan den Helder, in het Logement de Burg; te Alkmaar, in de Toelast; te Hoorn, in den Doele; te Haarlem, in de Kroon; te Amsterdam, in het Hof van Braband; en te Texel bij T. LOGMAN, alwaar ook de teekeningen kunnen bezigtigd worden.

De aanwijzing in Loco zal geschieden daags vóór en op den dag der aanbesteding.

De bestekken zijn op *franco* aanvrage en tegen contante betaling à f 1.— te verkrijgen bij den Boekhandelaar J. W. VAN LEEUWEN te Leiden. (296)

AANBESTEDING.

Het Parochiaal Kerkbestuur te *Bussum*, is voornemens onder nadere goedkeuring, op Dingsdag den 7 October 1862, des voormiddags ten 12 ure, in de Herberg *de Roozenboom* bij J. MAJOOR te Bussum aan te besteden:

HET VERGROOTEN VAN DE KERK MET HET BOUWEN VAN EEN TOREN.

De Bestekken liggen ter lezing te Amsterdam in het Hof van Braband, in de Kalverstraat; te Utrecht in de Liggende Os en te Bussem in de Roozenboom, alwaar ook de Teekeningen kunnen bezigtigd worden.

De aanwijzing zal geschieden op den dag der aanbesteding.

De bestekken zijn op *franco* aanvrage en tegen kontante betaling à f 1.— te verkrijgen bij den Boekhandelaar J. W. VAN LEEUWEN te Leiden. (371)

(302) Door den Boekhandelaar J. W. VAN LEEUWEN te Leiden is alom verzonden:

GODVRUCHTIGE OEFENINGEN

TER EERE VAN

de H. H. XXVI Gekruisten van Japan

EN DE

H. Michael de Sanctis,

door P. VAN DER PLOEG, Pr.

Dit werkje bevat de voornaamste bijzonderheden uit het leven dier Nieuwverheerlijkten; twee *Negendaagsche Oefeningen* ter hunner eer; een aantal *Gebeden* en eenige *Lofzangen*.

In netten omslag 30 Cents, in linnen band met stempels 45 Cents.

25 Exemplaren f 6.—

12 „ „ 3.25

(267) Woordenboeken die aanbeveling verdienen om hunne ***uitgebreidheid, deugdelijkheid en goedkoopen prijs:***

FRANSCH.

P. AGRON EN G. N. LANDRÉ, **Nieuw Handwoordenboek** der Nederlandsche en Fransche Talen. Tweede, verbeterde en vermeerderde druk door P. WEILAND en G. N. LANDRÉ. 2 dln. 2100 pag. dr. Ing. f 2.00, geb. f 2.50.

DUITSCH.

D. BOMHOFF Hz. **Volledig Duitsch Hollandsch en Hollandsch Duitsch Zakwoordenboek.** 2 dln. 966 pag. dr. f 3.60.

ENGELSCH.

SERVAAS DE BRUIN. **Nieuw Engelsch Woordenboek**, in twee deelen, (I. Engelsch-Hollandsch, II. Hollandsch-Engelsch), bewerkt naar de beste bronnen, vooral met het oog op de behoeften van hen, die de Engelsche taal aanleeren en waarbij in Deel I achter ieder woord aanschouwelijk de algemeen gevolgde beschaafde uitspraak. Prijs 2 deelen compleet f 6.40, id. geb. f 6.80.

(370) Door PETIT & C°., Boekhandelaars te Rijsenburg, is uitgegeven:

VRIJHEID, GEZAG EN KERK.

OPHELDERINGEN VAN DE GROOTE VRAAGSTUKKEN VAN DEN TEGENWOORDIGEN TIJD,

DOOR

WILHELM EMMANUEL BARON VON KETTELER,

Bisschop van Maintz.

Naar het Hoogduitsch f 1.80.

De *Kerkelijke Courant*, zegt van dit uitmuntende werk het volgende:

„Onder bovenstaanden titel is een werk in het licht verschenen, dat gewis onder de belangrijkste mag gerekend worden, welke de katholieke pers in den jongsten tijd voortbragt. Geheel op de hoogte van zijnen tijd behandelt de doorluchtige auteur de gewigtigste vraagstukken van den dag en doet in een helder licht uitkomen, hoe de woorden Vooruitgang, Vrijheid en Verlichting, waarmede de revolutionairen hunne verkeerde oogmerken trachten te bedekken, alleen in de Katholieke Kerk verwezenlijkt worden. Met de onweerstaanbare kracht der waarheid, valt hij de valsche leeraars der omwenteling op staatkundig en zedelijk gebied aan; ontmaskert hunne huichelarij en doet levendig gevoelen, dat alleen de handelingen der Kerk, door alle eeuwen heen, den strengsten toets kunnen doorstaan. Duidelijke verklaringen welke de lafhartige dubbelzinnigheid der kwaadwilligen beschamen, stellen in staat een juist inzigt te krijgen van alle zaken, welke ieder beschaafd christen tegenwoordig behoort te weten. Het woelen en lasteren der gezworen vijanden van alle orde, hunne verderfelijke stelsels en snoode bedoelingen zijn zoo aanschouwelijk voorgesteld, dat men, na de lezing van dit schoone boek, vraagt, hoe het nog mogelijk is, dat velen zich door eene bende eigenbelang-zoekers laten medeslepen. Men komt tot de overtuiging, dat alleen het strenge vasthouden aan het eenige Ware en Goede, dat door Christus Kerk gepredikt en verbreid wordt, gelegenheid schenkt dien staat van inwendig heil en stoffelijke welvaart te scheppen, waarnaar talloozen, door het oor te leenen aan verleidende inblazingen, vruchteloos streven.

„Het ware moeijelijk een juist verslag dezer fraaije verhandeling te geven, wijl zij op elke bladzijde zoo vele waarheden bevat, dat alleen eene aandachtige lezing in staat stelt, het belangrijke geheel juist te vatten en van de wijze lessen partij te trekken. De schat van leering, in dit geschrift vervat, wordt met zooveel talent aangeboden, dat zelfs de diepzinnigste vraagstukken onder het bereik van den gewonen lezer liggen. Daarom achten wij het van groot nut, dat ieder Katholiek — ja, ieder andersgezinden, die waarheid op prijs stelt — zich dit werk aanschaffe ten einde zich te wapenen tegen al het schijnschoon waarmede men dagelijks beproeft ieder te begoochelen. Met groote voldoening hebben wij ontwaard dat eene zeer bekwame hand de geenszins ligte taak aanvaardde en uitmuntend uitvoerde, van het Duitsche werk in zulk goed Hollandsch over te brengen, dat men soms zou betwijfelen in welke taal het oorspronkelijk geschreven is. Wij zeggen derhalve den vertaler dank en hopen hem nog meer dergelijke werken voor de Nederlanders te zien bewerken, wijl hij ons bewijst, hiervoor uitnemend berekend te zijn. Niet slechts toch heeft hij overal eene taal en een stijl, welke in vele opzigten voortreffelijk mag genoemd worden, maar hij is tevens zoo zeer in de gedachten van den hoogwaardigen auteur doorgedrongen, dat wij Mgr von Ketteler zelven door een Hollandschen mond hooren spreken. Daarom wenschen wij nog meer dezen schoonen letterarbeid in veler handen, welke door keurige uitvoering, goed papier en fraaije letter de uitgevers alle eer aandoen.

(338)

BOEKHANDEL

VAN

P. N. VERHOEVEN,

te 's Bosch.

Heden algemeen verzonden en verkrijgbaar:

DE H. H. PETRUS BAPTISTA

EN ZIJNE GEZELLEN.

Eerste Martelaars van *Japan*.

Gekruisigd te Nangasaki, den 5n Februarij 1597.

Bewerkt door N. A. A. AUSSEMS,

Priester der orde van den H. Franciscus.

Versierd met eene naauwkeurige plaat den marteldood dier Heiligen voorstellende.

280 Bladz. in gr. 12mo. Prijs 70 Cents.

HET IS MIJN VERMAAK MET DE KINDEREN DER MENSCHEN TE ZIJN.

NIEUW COMMUNIEBOEK

voor Godminnende zielen, of Voorbereidingen en Dankzeggingen bij de H. Communie, op alle Zon- en Feestdagen des jaars, etc.,

door een K. Priester.

Tweede herziene en vermeerderde uitgave. Prijs f 1.—

In linnen band met vergulde stempels „ 1.40

Dat dit „Nieuw Communieboek" aan „Godminnende Zielen" behaagt, blijkt genoegzaam daaruit, dat er na weinige weken een tweede druk van noodig werd. De Eerw. schrijver was nu in de gelegenheid, zijn werk onder een en ander opzigt, te volmaken.... Het is een verblijdend teeken, dat, bij de vele en ook goede Communie-oefeningen die er reeds waren, dit Nieuw Communieboek zulk een aftrek vindt. De bekwame vervaardiger heeft alzoo, naar zijn uitgedrukten wensch, „Zijne uren van verpoozing" daaraan ten offer gebragt, niet te vergeefs besteed.

De Katholiek, Julij 1862.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.